

ДОКЛАД
за състоянието на Системата за
Финансово управление и контрол за 2025 г.
в „Булгартрансгаз“ ЕАД

I. Общо състояние на системите за финансово управление и контрол

Настоящият доклад и приложения към него Въпросник за самооценка на системите за финансово управление и контрол обобщават представената информация по чл.8, ал.1 от Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор (ЗФУКПС) на „Булгартрансгаз“ ЕАД.

В „Булгартрансгаз“ ЕАД е създадена и функционира единна система за финансово управление и контрол, в основата на която е сбор от политики, правилници, вътрешни правила и инструкции, систематизирани в съответствие с управленската отговорност и взаимосвързаните елементи на финансовото управление и контрол, съгласно чл. 5 и чл.10 от Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор (контролна среда, управление на риска, контролни дейности, информация и комуникация и мониторинг).

Стриктното изпълнение и прилагане на одобрените политики, правила и процедури, предварителният и текущият контрол, и последващия мониторинг на СФУК, гарантират законосъобразното ѝ функциониране и високо ниво на подпомагане на Изпълнителния директор за изпълнение на неговите функции, правомощия и отговорности в „Булгартрансгаз“ ЕАД.

В резултат на получената информация от попълнения въпросник за самооценка на системите за финансовото управление и контрол за 2025 г. в „Булгартрансгаз“ ЕАД, може да се направи заключението, че в Дружеството функционира **„много добра“** система за финансово управление и контрол.

Тя се основава на самооценките на ръководителите на структурните звена в Дружеството за функционирането на системата за финансовото управление и контрол като цялостен целенасочен подход , който се прилага в „Булгартрансгаз“ ЕАД.

✓ **Контролна среда**

Контролната среда е обкръжението, което влияе върху качеството на финансовото управление и контрол, определя контролите и отговорностите и осигурява дисциплина и структурираност на СФУК в Дружеството.

Елементите на контролната среда са:

- ✓ Целеполагане;
- ✓ Лична отговорност, почтеност и професионална етика на ръководството и персонала;
- ✓ Организационна структура, осигуряваща разделение на отговорностите, отчетност и докладване;
- ✓ Управленска философия, компетентност и стил на работа на ръководството;
- ✓ Управление на човешките ресурси.

За да се изпълняват ефективно политиките в „Булгартрансгаз“ ЕАД е разработена адекватна структура за постигането на поставените стратегически и оперативни цели. Структурата е в съответствие с големината и спецификата ѝ, като са създадени ясни политики, правила и други регламентиращи разделянето на правата, задълженията и отговорностите, като са изградени подходящи линии на докладване.

Бизнес програмата 2025-2029 г. и Десетгодишният план за развитие на газопреносните мрежи на „Булгартрансгаз“ ЕАД, са дългосрочни стратегически документи на Дружеството, в които ръководството определя основните цели, ключовите етапи и необходимите средства с оглед постигането на мисията, визията за развитие и утвърждаване на „Булгартрансгаз“ ЕАД като независим газопреносен оператор и оператор на подземно газохранилище ПГХ „Чирен“, в унисон с утвърдените практики в сектора.

Представените стратегически цели в Бизнес програмата и Десетгодишния план за развитие на мрежата на „Булгартрансгаз“ ЕАД са съобразени с Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021-2030 г., с хоризонт до 2050 г., в изпълнение на регламент (ЕС) 2018/1999 относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата, както и с Националния план за устойчивост и възстановяване.

Десетгодишният план за развитие на инфраструктурата за пренос и съхранение на природен газ на „Булгартрансгаз“ ЕАД е разработен за периода 2025 – 2034 г. и се изготвя в изпълнение на чл. 81 г., ал. 1 от Закона за енергетиката (ЗЕ) и чл. 22 от Директива (ЕО) 2009/73. Представената в него визия на „Булгартрансгаз“ ЕАД кореспондира с основните европейски, регионални и национални приоритети, а именно гарантиране на сигурността на доставките на природен газ, диверсификация на източниците и маршрутите за доставка, изграждане на единен общоевропейски свободен и конкурентен газов пазар, подкрепа на декарбонизацията на икономиката, реализиране на политиките за климата и околната среда на Европа.

С цел наблюдение, анализ и оценка на изпълнението на Бизнес програмата на Дружеството, се изготвят Отчети за изпълнението на Бизнес програмата на всяко тримесечие, в което са отразени годишната програма за инвестиции и експлоатационна поддръжка, финансовите показатели, натуралните показатели и информация относно състоянието и резултатите от дейността на Дружеството.

Отчетът отразява изпълнението на планираните дейности и проекти, като същевременно следи и финансово-икономическото състояние на „Булгартрансгаз“ ЕАД, чрез сравнителен анализ спрямо заложените стойности в Бизнес програмата.

Визията, мисията и целите са също така разписани и в Етичния кодекс на Дружеството, запознаването с който, всеки служител удостоверява с подписването на декларация, като през отчетния период не са установени нарушения на Етичния кодекс на Дружеството. Освен това в „Булгартрансгаз“ ЕАД се вярва, че добрата осведоменост на персонала относно визията, мисията и целите на Дружеството влияе пряко върху тяхната мотивация и ефективност на работа, както и върху изграждането на доверие и чувство за отговорност у служителите. Стратегическите и оперативните цели на Дружеството, както и предприетите мерки за тяхното изпълнение, регулярно се комуникират на различните нива в Дружеството чрез организиране на работни срещи, оперативки, доклади, както и чрез навременни, точни и ясни инструкции от страна на ръководителите. Всеки един от Директорите на дирекции работи по реализацията на стратегическите цели в границите на своите пълномощия и отговорности.

През 2025 г. годишните цели на Дружеството са изпълнени и същите са подпомогнали изпълнението на стратегическите планове и програмните документи, като поставените годишни цели в Бизнес програмата, вкл. Годишната програма за

инвестиции и поддръжка (ГПИП) 2025-2027 г. и Програмата за прединвестиционна подготовка (ППП) 2025-2029 г. на "Булгартрансгаз" ЕАД са също изпълнени. Важно е да се отбележи, че заплащането на дейностите и строително-монтажните работи се извършва по действително изпълнени видове и количества СМР.

Ръководството и служителите в „Булгартрансгаз“ ЕАД непрекъснато поддържат и демонстрират лична почтеност и етични ценности при изпълнение на служебните си задължения.

Въведеният стил на управление от Изпълнителния директор на „Булгартрансгаз“ ЕАД осигурява възможността утвърдените програми, планове, политики, правила, процедури и практики да насърчават правилното, етичното и ефективното поведение на служителите в насока за постигане на бизнес целите на Дружеството.

Осигурени са добри условия на труд, като е налице и възможност за работа в колектив, в който има добро сътрудничество, прилагат се достатъчно възможности за израстване в длъжност по установения ред.

Също така, на служителите е осигурен и достъп, посредством вътрешната страница на Дружеството, до всички вътрешни регламентиращи документи и Вътрешни правила за регистриране и работа по сигнали за корупция и/или конфликт на интереси и по сигнали за нарушения, и за защита на лицата, подали такива сигнали. Всяко изменение в Етичния кодекс се представя на вниманието на служителите по корпоративната електронна поща на Дружеството, като след запознаване с измененията, служителите потвърждават това с подписване на декларация.

В случай, че са установени нарушения на правилата за поведение същите се докладват и се предприемат съответните дисциплиниращи мерки. На интернет страницата - раздел „За връзка с нас“ могат да се подават сигнали и жалби за нередности и нарушения, конфликт на интереси и корупционни действия. През 2025 г. не са установени нарушения на Етичния кодекс на „Булгартрансгаз“ ЕАД.

Организационната структура на „Булгартрансгаз“ ЕАД осигурява разделяне на отговорностите, йерархичност, ясни правила, права, задължения и нива на докладване. Функциите и основните дейности на всяко звено са регламентирани във Функционални характеристики на организационните единици в структурата на „Булгартрансгаз“ ЕАД, като през 2025 г. не са извършени промени в организационната структура на Дружеството.

Всяко звено на Дружеството (дирекция/отдел/регионално звено, служители и работници) имат ясно дефинирани правомощия и отговорности при вземане на решения, изпълнение и осъществяване на контрол, описани във организационната структура, функционални характеристики и заповеди на Изпълнителния директор и т.н.

Създадени са адекватни линии за контрол, отчетност и докладване, съответстващи на делегираните правомощия с цел наблюдение на постигнатите резултати като: оперативни заседания на Изпълнителния директор и ръководителите, оперативни заседания на ръководителите на регионални звена/ компресорни станции и служители с ръководни и координационни функции по места, текущ контрол от страна на преките ръководители, поставяне на задачи с резолюции върху документи с ясни срокове и отговорни лица и проследяване на изпълнението чрез счетоводната система АЖУР, ESUDIP и деловодната система на Дружеството Акстър офис.

Ръководството и служителите в „Булгартрансгаз“ ЕАД поддържат и демонстрират високо ниво на умения и знания, което им гарантира ефективно и ефикасно изпълнение на своите задължения, като през 2025 г. са изпълнени всички нормативно изискани обучения на персонала, както и обучения по основните тематични направления, планирани в Програмата за квалификация и преквалификация на персонала в „Булгартрансгаз“ ЕАД за 2025 г.

Преките ръководители в Дружеството вземат решения в своята сфера на компетентност и същевременно осъществяват текущ контрол на изпълнение на отговорностите и задълженията на служителите съгласно вътрешните правила в Дружеството, като при констатиране на неспазване на правилата се прилагат коригиращи действия в оперативен порядък. През отчетния период не са установени съществени отклонения.

Въпросите по отношение на вътрешния контрол ежедневно се дискутират и решават на оперативни заседания на Изпълнителния директор с Директорите на дирекции, главния инженер и вътрешния одитор, както и на ежемесечни заседания на Управителния съвет на „Булгартрансгаз“ ЕАД, комитета по риска и одитния комитет.

Ръководството на „Булгартрансгаз“ ЕАД разглежда управлението на човешките ресурси като ключов фактор за изпълнение на своите мисия, цели и програми. Служителите в Дружеството, тяхната квалификация, умения и мотивация са решаващо условие за обезпечаване на развитието му като национален и регионален газопреносен

оператор, инвестиращ в поддържане и разширяване на надеждна газова инфраструктура, участващ в трансгранични енергийни проекти и играещ ключова роля в постигането на целите на общеевропейския свободен газов пазар.

Процесите по подбор и назначаване на персонала са подробно описани в процедура „Управление на човешките ресурси“ и спомага за назначаването на квалифицирани служители.

Всяка длъжностна характеристика в "Булгартрансгаз" ЕАД съдържа описание на основните функции и трудови задължения, информация относно организационните връзки и взаимодействия (организационна подчиненост на длъжността, взаимодействие с други звена и структури извън Дружеството), както и изисквания за заемане на длъжността (изисквания за правоспособност, образование, професионален опит, специални умения, личностни изисквания).

Длъжностните характеристики се преглеждат за актуалност и съответно в тях се въвеждат изменения в случай на промени в организационната структура, нормативните изисквания или при необходимост от възлагане на допълнителни функции на съответната длъжност. Извършват се обективни периодични оценки на служителите в организацията по отношение на задачите, които изпълняват.

През отчетната година не са актуализирани длъжностните характеристики на служителите в Дружеството.

Текуществото на ръководния и/или експертния състав е в граници, които не оказват съществено влияние върху постигане целите на организацията.

Общата оценка за контролната среда се оценява като „много добра“.

✓ **Управление на риска**

Процесът по управление на риска е насочен към осигуряване на благоприятни условия за постигане на стратегическите и оперативни цели на „Булгартрансгаз“ ЕАД. Управлението на риска в „Булгартрансгаз“ ЕАД е структуриран, последователен и непрекъснат процес, интегриран в оперативната му дейност, с ясно разпределени отговорности и роли.

Управлението на риска в „Булгартрансгаз“ ЕАД се осъществява в тясно взаимодействие с вътрешния одитор, който съгласно Международните стандарти за професионалната практика по вътрешен одит оценява системите за управление на

риска, идентифицира и оценява съществените рискове и подпомага ръководителя без да поема управленска отговорност за практическото управление на рисковете.

Процесът по управление на риска в „Булгартрансгаз“ ЕАД протича в следните последователни етапа:

1. Определяне на факторите на влияние;
2. Идентифициране на рисковете;
3. Анализ и оценка на идентифицираните рискове;
4. Документиране;
5. Определяне на приемливост на риска;
6. Реакция на рисковете;
7. Мониторинг и докладване на риска;
8. Определяне и групиране на приоритетните рискове.

и е подробно разписан в Стратегията за управление на риска на Дружеството.

Стратегията за управление на риска в „Булгартрансгаз“ ЕАД е изготвена в изпълнение на чл.12, ал.3 от Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор (ЗФУКПС), както и във съответствие със заложените в Бизнес програмата на Дружеството стратегически и оперативни цели.

Стратегията за управление на риска е разработена и в съответствие с Указанията за управление на риска в организациите в публичния сектор, утвърдени със Заповед №ЗМФ 184/06.03.2020 г. Тя се одобрява от Управителния и Надзорния съвет на „Булгартрансгаз“ ЕАД и подлежи на преглед и актуализиране на всеки три години или при настъпване на съществени промени в рисковата среда.

В Стратегията за управление на риска на "Булгартрансгаз" ЕАД, въвеждането и контролът върху процеса по управление на риска е отговорност на Изпълнителния директор. В съответствие с възможностите, предоставени от чл. 9 ал. 1 от Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор, Изпълнителният директор делегира правомощията си на други лица от Дружеството, отговорни за управлението на риска:

- Риск мениджмънт (съставен от членове на риск комитет и риск-мениджър);
- Собственици на риска;

- Служителите в Дружеството;
- Вътрешен одит.

Риск-мениджмънтът организира и координира целия процес по управление на риска в Дружеството и неговите роли и отговорности, както и на всички гореизброени участници в процеса, са подробно разписани в Стратегията за управление на риска.

Определянето на рисковете в Дружеството се извършва на ниво организационна единица, като на този етап се определят външните и вътрешните събития, които могат да настъпят и да повлияят неблагоприятно на дейностите/процесите за постигане на стратегическите и оперативни цели на Дружеството. За определянето на съществените рискове се използват различни източници на информация, които могат да подпомогнат риск собствениците за определяне на източниците и факторите, които могат да доведат до проявление на риска.

Следва да се отбележи, че управлението на риска е непрекъснат процес и съществен елемент от функционирането на системите за управление, внедрени в „Булгартрансгаз“ ЕАД. Рисковете в Дружеството са обобщени в няколко основни групи, които са подробно разписани в Стратегията за управление на риска и една част от тях са предмет на допълнително подробно оценяване и третиране. По-конкретно това са:

- Информационните и телекомуникационни рискове/ рискът от кибератаки и повреди, причинени от трети страни, се оценяват подробно в рамките на системата за управление на сигурността на информацията на „Булгартрансгаз“ ЕАД. За оценените рискове се планират мерки за противодействие в **План за третиране на риска;**
- Рисковете за здравето и безопасността на персонала се оценяват подробно в рамките на системата за управление на здравето и безопасността при работа и в съответствие с нормативните изисквания, като мерките за овладяване на риска са посочени в **Програма за намаляване и ограничаване на професионалните рискове** в „Булгартрансгаз“ ЕАД и **Програма за изпълнение на цели по ЗБР.**
- Рисковете, свързани с въздействията върху околната среда, вкл. рискове от

замърсяване на околната среда при експлоатацията на газопреносната мрежа и подземното газово хранилище, се идентифицират в рамките на **системата за управление по околна среда** при оценяване на аспектите на околната среда.

В Стратегията за управление на риска е определен и риск-апетитът, като това е рискът, който Дружеството е готово да поеме, за да бъде в съответствие със стратегическите и оперативните си цели. Нивото на риск апетита има директно отношение към реакцията спрямо даден риск, т.е. дали организацията ще поеме, прехвърли, избегне или ограничи риска и как и чрез какви действия ще бъде отразена тази реакция. Риск-апетитът се определя преди да се пристъпи към приоритизация и определяне на реакциите към риска и е необходимо условие за ефективно управление на риска.

В "Булгартрансгаз" ЕАД е изготвен също така риск-регистър, намиращ се в споделена папка на сървъра на Дружеството, в който са документирани вече идентифицираните рискове, тяхната оценка и съответните реакции за противодействие на риска. Той се преглежда регулярно на всеки 6 месеца и при всяка извънредна ситуация, като всички собственици на риска са пряко ангажирани в оценката на риска и попълването на риск-регистъра. През 2025 г. Риск-регистърът на "Булгартрансгаз" ЕАД е актуализиран, като по два от идентифицираните рискове /Неизпълнение на условията по договорите от страна на изпълнителите и Невъзможност от финансиране на инвестиционни проекти/ са вписани допълнителни действията за справяне с риска. Също така са актуализирани част от отговорните служители за прилагане на действия за справяне с идентифицираните финансови рискове в Дружеството.

Собствениците на риска извършват текущ мониторинг на идентифицираните рискове в Дружеството, като периодично рисковете се ревизират, изготвят се периодични доклади със съответната честота на база поставената оценка на риска. При необходимост се предприемат коригиращи действия на база резултатите от извършения мониторинг. Оценката и мониторингът на риска се документират в годишен Доклад за оценка и мониторинг на риска до управителните органи на Дружеството, представен от риск-мениджъра.

Важно е да се отбележи, че членовете на „Риск комитета“, носят пряка отговорност пред „Риск-мениджмънта“ за навременното предоставяне на периодичните доклади от „Собственика на риска“ на „Риск-мениджмънта“.

В резултат от извършения мониторинг и анализ на оценката на риска през 2025 г. и в изпълнение на одобрената Стратегия за управление на риска на „Булгартрансгаз“ ЕАД са въведени следните промени спрямо извършваните оценки на риска:

- определяне на общо ниво на риска (ниво на риска = вероятност*въздействие) съгласно методика, описана в Стратегията за управление на риска;
- определяне на собственици на риска (лица с отговорности и правомощия да управляват рискове) и отговорни служители за прилагане на действията за справяне с риска;
- корекции в оценките на част от рисковете;
- оценка на резултатността на действията за справяне с рисковете;
- допълване на някои групи рискове с нови елементи и разделяне на други рискове в отделни групи.

Съгласно изготвения Доклад за оценка и мониторинг на риска за 2025 г. Ръководството е на мнение, че управлението на риска в процесите и дейностите, за които отговарят е ефективно, ефикасно и носи действителна полза за изпълнението на бизнес целите на Дружеството. Счита се, че са създадени подходящи условия за ефективно управление на рисковете, както и че са обхванати всички дейности и процеси.

Изпълнението на Стратегията за управление на риска в „Булгартрансгаз“ ЕАД също допринася за постигане на поставените бизнес цели пред Дружеството и по-конкретно чрез прилагане на ефективен и работещ модел за минимизиране на рисковете в условия на ефективно и ефикасно функциониране на системата за финансово управление и контрол на „Булгартрансгаз“ ЕАД като независим газопреносен оператор.

Общата оценка за управлението на риска се оценява като „много добра“

✓ **Контролни дейности**

През 2025 г. е извършен преглед и анализ на контролните дейности, отнасящи се до адекватност, ефективност и съотнесимост към идентифицираните и оценени рискове, като в по-голямата част от тях, това се прави веднъж годишно или при необходимост, като през отчетния период са актуализирани вътрешни документи, регламентиращи контролни дейности от следните области:

- Достъп до активи и информация;
- Управление на човешките ресурси.

Ръководството на „Булгартрансгаз“ ЕАД е въвело контролни дейности в СФУК, които покриват рисковете и помагат да се постигнат целите с оглед получаването на разумна увереност, че рисковете са минимизирани чрез съответните контроли. Контролните дейности са адекватни на рисковете, интегрирани са в процесите и разходите за осъществяването им и не превишават очакваните от тях ползи. Контролните дейности се прилагат във всички функции, процеси и на всички нива в Дружеството.

На този етап в Дружеството са въведени и се прилагат следните ефективни контролни дейности и линии на защита в изпълнение на законовите изисквания, както и на Финансовата и Счетоводна политика на „Булгартрансгаз“ ЕАД:

- **Правила за прилагане на система за двоен подпис** – всеки процес, процедура и финансово задължение и плащане се осъществява след полагане подписите на лицето, отговорно за счетоводните записвания и ръководителя на организацията. Тази система дава сигурност, че поемането на задължение/нареждането на плащане са извършени от оторизирани лица;
- **Правила за достъп до активи и информация** – в „Булгартрансгаз“ ЕАД се прилага Политика за контрол на достъпа, както и Политика за поверителност и защита на личните данни.
- **Вътрешни правила за осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност.** Разработените „Вътрешни правила за осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност“ в „Булгартрансгаз“ ЕАД имат за цел да регламентират целите, обхвата, реда и начина на осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност по смисъла на Закона за

финансовото управление и контрол в публичния сектор (ЗФУКПС) в Дружеството, както и:

- да определят реда и начина за извършване на предварителен контрол за законосъобразност;
- да определят дейностите, процесите и свързаните с тях решения, за които е необходимо извършване на предварителен контрол за законосъобразност;
- да се определят служителите, които извършват предварителен контрол за законосъобразност;
- да се определят изискванията за документиране на извършения предварителен контрол;
- да минимизират в достатъчна степен риска от допускане на грешки и нередности в процеса на осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност.

В „Булгартрансгаз“ ЕАД предварителният контрол за законосъобразност се осъществява от Правния съветник в Дружеството, Директор дирекция "Финанси и контрол", Директор дирекция "Административно обслужване и логистика", Директор дирекция "Правна", както и от други отговорни служители съгласно утвърдените правила.

През 2025 г. предварителният контрол не е установил незаконосъобразни аспекти, свързани с предстоящи решения или действия, съответно няма изразено мнение с резерви и/или отказ от мнение.

- **Проверка за публични задължения при разплащане по договори** на стойност в размер на или над 10 000 лева (5 112,92 евро) или единични плащани в същия размер, за които се извършва докладване до органите на НАП и „Агенция митници“. Разплащането се извършва след получаване на разрешение от тяхна страна;
- **Контрол по предоставените банкови гаранции и гаранции за добро изпълнение**, служещи за обезпечение по договори за предоставяни услуги от „Булгартрансгаз“ ЕАД и по договори за строителство;
- **Прилагат се "Правила за използване и администриране на ИТ ресурси и системи в „Булгартрансгаз“ ЕАД"**. Документът е предназначен да информира служителите и защитава Дружеството и служителите му от

незаконни, непозволенни или вредни действия на отделни лица, извършени съзнателно или несъзнателно във връзка с администрирането и използването на ИТ ресурси и системи. Също така са разработени и се прилагат Правила за работа с RBP и CDP системите;

- **Вътрешни правила за регистриране и работа по сигнали за корупция и/или конфликт на интереси и по сигналите за нарушения, и за защита на лицата, подали такива сигнали;**
- **Процедура за управление на човешките ресурси;**
- **Правила за дейността на архивите на „Булгартрансгаз“ ЕАД;**
- **Правила за управление на счетоводните документи;**
- **Правила за бракуване и ликвидация на активи;**
- **Вътрешни правила за работна заплата;**
- **Правила за отчитане на разходи за управление на проект, финансиран от Механизъм за свързване на Европа (Connecting Europe Facility – MCE) към Европейска комисия;**
- **Правила за предоставяне, администриране и възстановяване на кредитен лимит/ обезпечение и др.;**

През разглеждания период не е имало случаи на премахване или необосновано усложняване на вътрешни политики, правила и процедури, които неоправдано увеличават разходите на ресурси за съответната дейност, главно поради това, че съществуващите вътрешни правила и процедури са съобразени с рисковете и разходите за контрол.

Функциите по одобряване, изпълнение, осчетоводяване и контрол се осъществяват от различни служители. Осигурява се разделяне на отговорностите, йерархичност, ясни правила, права, задължения и нива на докладване и прилагане на системата за „двоен подпис“.

Системата на двойния подпис се прилага ефективно и е един от основните контролни елементи, действащи в „Булгартрансгаз“ ЕАД. Тя действа ежедневно при всички процеси, процедури и операции, свързани с поемане на задължение или извършване на разход, независимо от техния размер.

В „Булгартрансгаз“ ЕАД се прилагат политики и процедури за оценки на изпълнението. Извършва се тримесечна и годишна последваща оценка на

изпълнението на планираните параметри/дейности в Бизнес програмата, Годишната програма за инвестиции и поддръжка (ГПИП) 2025-2027 г. и Програмата за прединвестиционна подготовка (ППП) 2025-2029 г. на "Булгартрансгаз" ЕАД. Стопанските операции, изпълнените проекти и договорите също подлежат на последващи оценки на изпълнението и се извършват от Външен одит, Одитен комитет въз основа на разписаните системи за вътрешен финансов контрол в Дружеството. В допълнение, в случаите на проекти с финансиране от фондове и програми, при подаване на искане за финално плащане, в съответствие с клаузите на споразумението за съфинансиране, се извършват последващи оценки на цялостното техническо и финансово изпълнение на съответния проект. За целта се изготвя технически и финансов отчет по образец на финансиращата институция, който съдържа информация за изпълнението на всички планирани ключови етапи, постигнатите резултати и цели на проекта, както и оценка на изразходването на бюджета. В същото време в Дружеството се провежда и системно наблюдение и измерване за оценяване на резултатността на внедрените в "Булгартрансгаз" ЕАД системи за управление (здраве и безопасност, околна среда, сигурност на информацията).

В „Булгартрансгаз“ ЕАД се прилагат правила за достъп до активите и информацията, които осигуряват тяхната защита от неоторизиран достъп. През 2025 г. няма установен неоторизиран достъп.

В Дружеството има утвърдена Политика за защита на личните данни в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО и Закона за защита на личните данни. За защита на личните данни на служителите от случайно или незаконно унищожаване, от неправомерен достъп, от изменение или разпространение, както и от други незаконни форми на обработване, в Дружеството са организирани и предприети мерки, съобразени със съвременните технологични постижения и рисковете, свързани с естеството на данните, които трябва да бъдат защитени.

Достъп до ИТ ресурси и системи на „Булгартрансгаз“ ЕАД се разрешава само след идентификация с потребителско име и парола на потребителите. Служителите са длъжни да променят паролите си за достъп не по-рядко от веднъж на всеки 6 месеца, като не повтарят предходно използвани пароли.

В „Булгартрансгаз“ ЕАД са разработени и вътрешни правила за регистриране и работа по сигнали за корупция и/или конфликт на интереси и по сигналите за нарушения, и за защита на лицата, подали такива сигнали.

Сигналите за корупция и/или конфликт на интереси могат да бъдат подадени по някой от следните начини:

1. Чрез електронна поща на следния електронен адрес: anticorruption@bulgartransgaz.bg, като права за достъп до този електронен адрес имат Директор дирекция „Финанси и Контрол“ и Директор дирекция „Административно обслужване и логистика“;

2. Чрез деловодството на „Булгартрансгаз“ ЕАД – предават се незабавно на Директор дирекция „Финанси и контрол“, а в негово отсъствие – на Директор дирекция „Административно обслужване и логистика“;

3. Чрез сайта на Дружеството, секция „Контакти“, падащо меню „Сигнали за корупция и/или конфликт на интереси.“

Общата оценка за контролни дейности се оценява като „много добра“.

✓ **Информация и комуникация**

Информацията, предоставяна в Дружеството, приоритетно се актуализира и се води от принципите като уместност, своевременност, актуалност, точност и достъпност.

Информационните системи позволяват контрол, идентифициране, събиране и разпространяване в подходяща форма и срокове на надеждна и достоверна информация, която дава възможност на всяко длъжностно лице да поеме определена отговорност.

Изграждането на информационна система за управление на организацията е с цел свеждане до знанието на всички служители на ясни и точни указания и разпореждания по отношение на ролята и отговорностите им във връзка с финансовото управление и контрол, както и подпомагане на изпълнението на служебните им задължения.

Информационната система в „Булгартрансгаз“ ЕАД включва прилагане на система за документиране и документооборот, съдържаща правила за съставяне, оформяне, движение, използване и архивиране на документите - всичките

регламентирани във Вътрешни правила и процедури, като процедури за Управление на документите и Управление на записите, Правила за дейността на архивите на "Булгартрансгаз" ЕАД, както и Инструкция за организация на деловодната дейност. По отношение на счетоводните документи се прилагат Правила за управление на счетоводните документи. През 2025 г. не са установени съществени нарушения.

В Дружеството се осъществява ефективна комуникация до всички йерархични нива, като се използват информационни системи и платформи като:

- Деловодна система - Акстър Офис
- Ажур
- ЕСУДИП
- RBP
- CDP и др.

В корпоративната мрежа на „Булгартрансгаз“ ЕАД се използва:

- Корпоративен антивирусен софтуер за всички работни станции и сървъри;
- Специализирана система за защита на корпоративната мрежа от злонамерени атаки и нежелани e-mail съобщения (spam филтър). За съхраняване на архивни копия на особено важна и/или чувствителна информация от клиентски работни станции, може да бъде предоставено дисково пространство в Data центъра на Дружеството.

В „Булгартрансгаз“ ЕАД са разработени правила за използване и администриране на ИТ ресурсите и системите, които имат за цел да защитават Дружеството и служителите му от незаконни, непозволени или вредни действия на отделни лица и събития във връзка с ефективното и ефикасно функциониране, администриране и използването на ИТ ресурсите и системите на Независимия газопреносен оператор.

Също така в Дружеството е осигурен адекватен и своевременен достъп на служителите до данни и информация, като е изградена вътрешна (корпоративна) мрежа за нуждите на оперативната работа и обмен на служебни данни, която е отделена от Глобалната мрежа (Интернет) посредством защитна стена (Firewall).

Съгласно политиката за контрол на достъпа, достъпът на служителите до вътрешни ресурси на информационни системи на „Булгартрансгаз“ ЕАД се предоставя в съответствие с бизнес процес SS04-01 „Предоставяне на права на достъп до информационните системи“.

В Дружеството се прилага и Политика за сигурност на информацията, като поставените в нея цели за мрежова и информационна сигурност са в съответствие с общите стратегически и оперативни цели на Дружеството. Висшето ръководство на "Булгартрансгаз" ЕАД декларира своята ангажираност към запазване на конфиденциалността, интегритета и наличността на информацията. Дружеството притежава сертификат ISO 27001, като стриктно прилага заложените в него политики и контроли по отношение на информационната сигурност. През 2025 г. не са установени случаи на срив на информационните системи.

Всяко структурно звено се отчита своевременно за своята дейност и изпълнението на своите цели пред Управителните органи на „Булгартрансгаз“ ЕАД. В Дружеството се изисква от служителите на ръководни длъжности периодично да докладват за напредъка по изпълнение на целите/задачите/плановете, като най – често това става седмично или месечно.

Всеки ръководител текущо следи за изпълнението на оперативните задачи и цели на своето организационно звено. В рамките на провежданите оперативни заседания в Дружеството ръководителите отчитат пред Изпълнителния директор/ръководителите на регионални звена дейността на организационните единици, за които отговарят. Изпълнителният директор и ръководителите на регионални звена осъществяват пряк контрол по изпълнението на задачите, произтичащи от техни резолюции. В допълнение периодично се генерира справка за неприключени в срок задачи, поставени чрез деловодната система. Информацията за неприключени задачи се изпраща до съответните ръководители. В тази връзка през отчетната година не са установени неизпълнение, забавяне или неотчитане на поставени задачи.

Важен елемент от външната комуникация на „Булгартрансгаз“ ЕАД е неговата интернет страница, на която се публикуват Десетгодишни планове за развитие, годишни финансови отчети, цени на предлаганите услуги, капацитетни продукти, договори и много друга полезна информация, позволяваща на всички заинтересовани страни да се запознаят с дейността на Дружеството при спазване принципите на публичност, прозрачност, равнопоставеност и недискриминиращ подход.

Създадена е организация, при която служителите знаят как, къде и пред кого да докладват при установени грешки, нередности, измами или злоупотреби.

Най-ефективният метод за комуникация с външни организации е чрез

изпращане и получаване на необходимата информация по официален път чрез електронната поща IBM Notes и деловодната система Акстър офис, а също така и чрез провеждане на работни срещи за обсъждане на актуалните въпроси между широк кръг участници и заинтересовани страни.

Общата оценка за информация и комуникация се оценява като „много добра“.

✓ **Мониторинг**

Системата за мониторинг на финансовото управление и контрол е с цел да се оцени адекватното му функциониране, и да се гарантира навременното му актуализиране при промени в условията. Системата включва текущо наблюдение и самооценка.

Текущо се наблюдава и периодически се оценява състоянието на вътрешния контрол от Изпълнителния директор, Управителен съвет, Надзорен съвет, вътрешен одитор и одитния комитет. Състоянието на вътрешния контрол се оценява периодически - ежемесечно, тримесечно, шестмесечно, годишно, като своевременно се предприемат мерки за отстраняване на констатирани слабости. Ежегодно се одобрява Програма за одит на интегрираната система за управление, която включва вътрешен и външен одит на отделните компоненти на системата, като здраве и безопасност, околна среда и сигурност на информацията.

Дирекция „Финанси и контрол“ извършва текущ мониторинг на разходите, приходите и задълженията и отражението им спрямо Бизнес програмата и Десет-годишния план за развитие на газопреносната мрежа на „Булгартрансгаз“ ЕАД. На аналитично ниво се прави преглед на разходите по отделните набирателни сметки, а на синтетично ниво се анализират агрегираните разходи по групи сметки, които носят информация за процеси, обекти, типове дейности и др.

Също така се прави годишно отчитане и докладване към Министерството на енергетиката, „БЕХ“ ЕАД и Министерство на финансите.

Периодично вътрешният контрол се наблюдава и оценява и от вътрешния одитор чрез осъществяване на одитни ангажименти за увереност и консултиране. Дадените препоръки се изпълняват от одитираните звена чрез планове за действие с конкретно определени срокове и отговорни лица.

Текущият мониторинг е подпомогнат от подходяща информационна система,

която позволява осчетоводяване на разходите и отчитане на движенията по сметки в реално време.

Последващ етап на мониторинга е периодичното изготвяне на справки на тримесечен период, като данните се съпоставят спрямо:

- предвиденото за съответния период в одобрената Бизнес програма;
- реалните разходи за същия период през предходната отчетна година.

Ръководителите на организационните звена системно следят влиянието на различни фактори върху изменението на разходите и дават предложения за тяхната оптимизация. Резултатите от мониторинга на разходите и регистрираните отклонения се анализират и се предават на ръководителите на структурните единици, които отговарят за съответния разход. Ръководителите на съответните единици следва да анализират причините за отклоненията спрямо финансовата рамка и предходната година и да предложат и предприемат ефективни мерки за редуциране или компенсиране на преразходите с икономии.

В съответствие с Финансовата политика на „Булгартрансгаз“ ЕАД се прилага принципът за постоянно подобрене, според който се идентифицират обективните и субективните фактори, довели до количествените и качествените отклонения от бюджета, както и степента на тяхното влияние и на тази база се предприемат конкретни действия за подобрене.

Също така през 2025 г. е извършен ефективен мониторинг от страна на риск-мениджмънта и риск собствениците на риска, който включва наблюдение на риска и контрол на изпълнението на действията за овладяване на рисковете, периодично преразглеждане на оценката на риска и адекватността на предприетите действия за справяне с него в случай на настъпване на промени, които влияят върху вероятността и въздействието на риска и не на последно място изготвяне на доклад за оценка и мониторинг на риска, с цел гарантиране, че всички значими и разпределени от риск-мениджмънта рискове са управлявани по най-добрия начин през отчетния период.

От 2009 г. в Дружеството е създаден и функционира вътрешен одит. В качеството си на трета линия на защита, вътрешният одитор чрез одитните ангажименти, които извършва и одитните доклади, които изготвя предоставя увереност на ръководството за ефективността на управлението на риска, вътрешния контрол и управлението, както и за начина, по който първата и втората защитни линии

постигат целите на управлението на риска и контрола.

През 2025 г. не са констатирани съществени нарушения от страна на вътрешния одит и от извършени проверки от инспектори на АДФИ, като външен контролен орган.

Своевременно се предприемат мерки за изпълнение на дадени препоръки и предписания. Изготвят се планове за действие с точно определени срокове и отговорни длъжностни лица. Докладите с препоръки и/или предписания се резолират до отговорните длъжностни лица, след което се проследява изпълнението им чрез докладване от ръководителите на конкретните звена и последваща проверка от вътрешния одитор.

Системата за мониторинг непрекъснато се подобрява и усъвършенства, в следствие на предприети мерки на база предходни самооценки и препоръки. Като основна предприета мярка във всички структурни звена и на ниво организация се прилага система за ежеседмично обсъждане и докладване на изпълнението на дейностите и проблемите, свързани с тях.

Общата оценка за мониторинг се оценява като „много добра“.

II. Областите на финансовото управление и контрол, в които са предприети действия, насочени към развитие и подобрене

Предприетите действия през 2025 г. са насочени към развитие и подобрене на прилаганите политики, правила, инструкции и процедури, елементи на системата за финансово управление и контрол, като по-конкретни изменения/подобрения са осъществени при:

- вътрешните документи, регламентиращи контролни дейности от следните области като достъп до активи и информация и управление на човешките ресурси;
- Стратегия за управление на риска;
- Бизнес програма;
- Политика по сигурност на информацията;
- Управление на документите - подобрения във връзка с въвеждането на електронния подпис във вътрешния документооборот;

III. Области на системата за финансово управление и контрол, които

се нуждаят от развитие и подобрене

Въведените в Дружеството политики и процедури се преразглеждат ежегодно и при необходимост се актуализират или разработват нови. През 2025 г. са изготвени проекти за изменения на следните вътрешни регламентиращи документи, които предстоят да бъдат одобрени през януари 2026 г., като част от измененията се налагат в резултат на промяната на паричната единица и превалутиране на стойности в евро съгласно Закона за въвеждане на еврото в Република България, а останалата част са свързани с промени в процеса на одобряване на разходите; промени в правилата за управление на счетоводните документи, засягащи образците, допълнителни реквизити и нивата на одобрение на счетоводните документи; актуализация на вътрешните правила за възлагане на обществени поръчки в съответствие с последните изменения на ЗОП и ППЗОП, прецизиране на текстове в правилата за наемане и продажба на ДМА, вътрешните правила за регистриране и работа по сигналите за корупция и/или конфликт на интереси и по сигналите за нарушения, и за защита на лицата, подали такива сигнали, правилата за предоставяне, администриране и възстановяване на кредитен лимит/ обезпечение, правилата за предоставяне на информация на Национална агенция за приходите и Агенция Митници относно сключени договори и предстоящи плащания и други.

IV. Източници на информация, използвани за изготвяне на доклада.

При изготвяне на доклада са взети предвид:

- ✓ Финансова политика;
- ✓ Счетоводни политики;
- ✓ Стратегия за управление на риска;
- ✓ Риск-регистър;
- ✓ Бизнес програма 2025-2029 г.;
- ✓ Десетгодишен план за развитие 2025 – 2034 г.;
- ✓ Управление на човешките ресурси;
- ✓ Етичен кодекс;
- ✓ Функционални характеристики на организационните единици в структурата на „Булгартрансгаз“ ЕАД;

- ✓ Политика за сигурност на информацията;
- ✓ Политика за поверителност и защита на личните данни;
- ✓ Наръчник по сигурността на информацията;
- ✓ Правила за използване и администриране на ИТ ресурсите и системите;
- ✓ Методология за управление на бизнес процеси в „Булгартрансгаз“ ЕАД;
- ✓ Правила за прилагане на системата за двоен подпис;
- ✓ Правила за управление на счетоводни документи;
- ✓ Правила за бракуване и ликвидация на активи;
- ✓ Вътрешни правила за осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност;
- ✓ Вътрешни правила за регистриране и работа по сигналите за корупция и/или конфликт на интереси и по сигналите за нарушения, и за защита на лицата, подали такива сигнали;
- ✓ Правила за дейността на архивите на „Булгартрансгаз“ ЕАД;
- ✓ Управление на записите и др.

V. Допълнителна част

Основните изводи за функционирането на системите за финансово управление и контрол, направени в резултат на изпълнените одитни ангажменти от звеното за вътрешен одит, са следните:

В „Булгартрансгаз“ ЕАД е изградена и функционира адекватна система за финансово управление и контрол, включваща политики, процедури и дейности, въведени от ръководството на организациите, с които се осигурява разумна увереност, че целите на дружеството се постигат чрез: съответствие със законодателството, вътрешните актове и договори; надеждност и всеобхватност на финансовата и оперативна информация; икономичност, ефективност и ефикасност на дейностите и опазване на активите и информацията.

С оглед промяната на нормативната база, съществуващите системи за финансово управление и контрол се актуализират своевременно и са достъпни в достатъчна степен.

Вътрешните контролни механизми като цяло са осигурили законосъобразност и добро финансово управление и контрол във всички структури на „Булгартрансгаз“ ЕАД. Необходими са само частични подобрения. Управлението на проверяваните структури е извършвано в съответствие с действащото законодателство и вътрешните актове. Контролните дейности са адекватни и ефективни с изключение на допуснатите единични отклонения, за които своевременно са предприети мерки в изпълнение на дадените препоръки.

Задълбочава се разбирането както на ръководителите, така и на всички служители за същността на системата за финансово управление и контрол, която е гарант за законосъобразното и целесъобразно разходване на финансовите, материалните и човешките ресурси и за постигане на бизнес целите на Дружеството.

Приложения:

1. Въпросник за самооценка на системите за финансово управление и контрол в „Булгартрансгаз“ ЕАД 2025 г.;

**С уважение,
ВЛАДИМИР МАЛИНОВ**

Изпълнителен директор

